

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetemi tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dr PÁL ERNŐ

ÜGYVÉD.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: Fülel Sz. Lajos.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyit-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Hajdan és most.

Minden hiradás egybehangozóan mondja és minden jel arra vall, hogy a magyar társadalom súlyos megpróbáltatás elé kerül március 15-én. Mert vagy le kell mondania a szokásos nemzeti ünnep megtartásáról — ami éppen a mostani viszonyok között kétszerezsen fájdalmas önmegtagadás volna — vagy összeütközésbe kell jönnie a szuronyokkal kormányzó hatalommal, amely előreláthatólag eltölti és erőszakosan megakadályozni törekszik a korszakos évforduló megünneplését. Mindenesetre szomorú és veszedelmes dilemma, amelynek azonban még sem nehéz a megoldása, ha egy pillantást vetünk vissza a múltba.

Az első abszolutizmus alatt az úgynevezett Bach-korszak idejében jóformán a mostanéhoz hasonló viszonyok neheztek a magyar társadalomra. A „Kossuth-kutyák”-nak nem hogy nemzeti ünnepet ülni, de még egy hangos éljent se volt szabad megkockáztatni, mert a policáj rögtön elhurcolta őket s az akkori Rudnay-huszárok se voltak jobbak a mostaniaknál: irgalmatlanul bezárták az államrend ellen vétkezőket. S akik mégis megpróbáltak valami nyilvános manifesztációt, azoknak vére bizony pirosra festette a köveket. A „pulver undblei” nagyon olcsó portéka volt akkor s a generális urak a mostaniaknál semmivel se voltak kevésbé vitézek a fegyvertelen „civilbagázs”-zal szemben.

Mit tettek tehát derék jó apáink? Gyáván meghunyászkodtak talán a durva tilalom előtt és tartózkodtak honfiúi érzelmeik nyilvánításától? Szó nincs róla!

A császári szolgák parancsolata ellen apelláltak a királyok királyához. A zsoldosok fegyverei elől a „seregek Urá”-nak védőszárnyai alá húzódtak. A nagy napon fölkeresték az Istenházát. S a hymnus szent zsolozsmája harsogva szállott az Urnak csillagtrónusához, „vigesztendő” könyörögve a balsors által sujtott nemzetnek és elégtételt kérve a keresztire feszített igazságnak.

A templomok mind megteltek áhitatos ünneplő közönséggel. És a földi istennek darabontjai néma megadással nézték a magasztos manifesztációt,

mert, amikor a nép az Ég urával beszél, akkor Cézár fegyveres poroszloí tehetetlenek.

A templomi szertartás után szétozlottak apáink a társaskörökben és különböző egyletekben. Kaszinók, gazdasági egyletek, iparos és kereskedő körök, kulturális és vallásos egyesületek helyiségeiben siettek a tagok s zajtalanul, de nemes hevülettel és testvéries érzéssel ünnepelték a szabadság, egyenlőség és testvériség hajnalhasadásának évfordulóját.

Este pedig a családi asztalok körül gyűltek össze a társaságok. Egyik-másik vendégszerető háznál a rokonok és jó barátok bizalmas körben összese-reglettek és egymást biztatva, egymást lelkesítve, lángoló honszeretettel áldoztak a nap emlékének.

Egy-egy nyilvános ünnep helyett tehát háromszoros ünnepet ült az egész társadalom s ez az ünneplés nemes hévben és bensőségben csak nyert azáltal, hogy — tilalmas vala.

Ilyen formán az erőszakoskodó önkényuralom épen az ellenkezőjét érte el annak, amit a tilalommal elérni akart. Sokkal lázasabb izgatottságba hozta a lelkeket, sokkal izzóbbá tette a lelkesedést, minthogy haszabab folyást engedett volna a kegyeletes megemlékezésnek. Mert a gondolatokat és érzelmeiket szuronyokkal elfojtani nem lehet.

Nos, ami az első abszolutizmus alatt megtörtént, az megtörténhetik ma, a második abszolutizmus alatt is.

Ne legyünk kevésbé bátrak és hazafiak, mint apáink voltak. A magyar társadalom tegye meg most is a kötelességét. A földi istennek parancsolata ellen apelláljunk a királyok királyához. Él az Isten s az égnek még vannak mennykövei.

„Nem vész el bármi sors alatt,
Ki el nem esüggedett!”

Pintér Gyula.

„Felhívás esküszegésre.”

Irta: báró Kemény Árpád.

Nyugodtak lehetnek a királyi ügyész urak, nem szándékom a lázítás. Nem hivatkozom a jogtalan és durva erőszak tényeire nemzetem törvényei és alkotmányával szemben, nem hívom fel a magyar honvédeket sem, hogy az alkotmányra letett esküjükhöz mindig s mindenben hívek

legyenek, sőt még azt az axiomát sem állítom fel, hogy az állam polgárainak, — különösen a törvények s alkotmányra esküt tett köztisztviselőknek, — megszűnt minden kötelességük a hatóságok minden tiltó s parancsoló rendeletével szemben, midőn a törvények hatályaon kívül helyeznék, ez az alkotmány megtörve lesz. Csak egy beszédre, csak egy írásra óhajtom még egyszer felhívni a figyelmet, mely majdnem manifesztum számba megy s amely maholnap elárasztja azt az országot, melynek népe abszolút hatalmi tényekkel el van tiltva törvényes népképviselőinek köteles beszámoló meghallgatásától.

Ez az írás leplezetlenül hív fel nyílt esküszegésre. Ez az írás a volt szabadelvű-párt kiáltványa, szerzője egykoron Magyarország miniszterelnöke, ujabban Magyarország látnoka gróf Tisza István.

Kevesebb jó reménnyel és komoly érdeklődéssel, mint kíváncsisággal, régen várta a nemzet a haldokló végső-hajtását, a szabadelvű-párt régen ígért és „kigondolokra” bizott manifesztumát. Ime kipattant, itt van végre és — ennyiből áll:

A szabadelvű párt, az én vagyok; az örültség lángeszű és sikerekben balkezü, a hithű összmonarchikus, önérzetes, energikus, a párt érdekében elvakult, a szabadelvűséget önkényuralommal szolgáló, a törvényeket „erős kezek”, „bolond kezekkel” tépő, erős hazafias érzésű utmutató az alkotmányszegés és abszolutizmus útján — igen, a szabadelvű-párt én vagyok: gróf Tisza István!

És ez a gróf Tisza István, — ki a szabadelvű-párt, aki látnok, de aki vak volt, a midőn ugrai levelét megírta; hívén, hogy hazájának arra szüksége van és hogy békét arat, ha vihart vetett, — vak volt a zseb-kendő lengetésekor 1904. november derekán, mert azt hitte, hogy csak egyszer, egyetlen egyszer törni a törvényt szabad és lehet; — s vak volt midőn a nyers erőben bizott december hó 13-án, a darabontok emlékünnepe — vak volt, midőn a nemzet nagy zömét táborában hitte s törvény-szagatva szerződéseket kötött meg; vak volt, a midőn törvényt elcsavarva királyi szóval házat oszlatott és választáskor várta nemzetének a törvényszegést helyeslő bizodalját. Ő most, mint látnok szól és így kiált fel: Mi tudtuk jól, mi előre tudtuk, ami bekövetkezett, tiltakozunk az önkényesség ellen!

Nemes erény, hogy tudva védelmezték azt az alkotmányt, amely addig áll, míg meghúzódva valljuk elveinknek a mi rendelet, de kártyavár és szuronyra tüzött rongy

papir azonnal, amint jogunkkal élni akarunk s nemes erény, hogy úgy megvédelmezték, hogy harminc év uralma, — míg ők volt ország, dicsőség és a hatalom — tönkretette azt a gyenge palántát, amelyet egykor Deák ültetett s a melynek mindent megemészto gyomruk meg nem kímélte bár a gyökerét is!

És szól az, aki a 67. évi X. t.-cikkét félretette, midőn magais oszlatott; szól királyi feltétlen feloszlatai jogról, mit a törvény nem ismer és amit figyelemébe ajánl hazája ellen a külföldnek s az osztrák hatalomnak. És ezen Bécs felé tisztelegés után egy szájából hideg és meleget is fuva, meghirdeti a harc egységességét: egy sorba mind, hogy védjük igazunk! De, akik immár sorban állanak, lenn a megyéknél, térjenek ki, félre! Az ellenállás hadd legyen egyöntetű a nagy (szabadelvű!) semmittevésben! Álljunk egy sorba, ám de törjük is le az ellenállást, sőt demonstrative hirdessük ki a nagy világ előtt, hogy szabadelvű egész Magyarország és kész szolgálni minden szín alatt, jöjjön pribékhad, vadónkény uralma, — első a jólét és — a jófajlat!

S a leggazdagabb párt, mely oly sok éven keresztül élvezte mindazt, amit e hon adhatott, a tej felét szedvén le mindig a köcsögnek, mely hizlalt zsebéből két marokra szórta választásokkor a sok milliót, korrupt célokra, könnyű vérűen, — az a párt most ahelyett, hogy büszkén viselve terhét, biztosítaná azoknak lételet, kik első sorban és érettek is, erős lélekkel harcba állanak, — az a párt nagyképpel nyújt most bölcs tanácsokat, sőt ráadásul számos „haladót!”

Nem látja azt most sem gróf Tisza István, hogy, mint a sorsnak forgó kerekét meg nem akasztja erős balkeze, választáskor, a nemzet érdekében, úgy most sem tudna gátja lenni annak, hogy ronggyá tépje nemzete becsületét annak, ki cenkké válna új Bach nyomdokán!?

Egy sorban kíván Tisza küzdeni? Előre hát s ne riasszon hátra másokat. Ha pártja hiven akar küzdeni, nyujtsa előbb kezét a segítségére. Ne remélje a szakadelvű párt, hogy a választásoknál új küzdelemre léphet, mert félő, hogyha pókként légyre lesve, megül a passzív resistencián, ha majd az osztrák egy piciny legyecskét nagy zümmögéssel hálójába kerget, futva megindult és — „haladón” halad!

De álljon sorba Tisza és pártja s ismerje be őszintén bűneit s legyen készen mindezt expiálni, mondván: Küld első sorban nemzetem, itt van

vérem, itt van életem s elhoztam „avenam” is.

Ha így szól és nem arra üt, kivel egy sorban akar harcolni ő is s védő hevében nem szakít majd rést törvényeinken, akkor örömmel hiszszük fordulását s megünnepeljük, hogy egygyé lett a nemzet s fohászkodni fogunk a mindenek Urához, a tévelyedett, de megtért lelkekért. De addig, míg ez a párt, amíg Tisza István nyilván ajánlja a törvény megszégését, míg a hazát, a nemzet alkotmányát s a király esküjét alája helyezi a pártérdeknek, addig egy sorban küzdenünk nem lehet. Addig csak mentsen meg az Egek ura a frigytől, óvja meg törvényeinket az ő védő balkezétől és óvja meg alkotmányunkat ilyen baráttól.

S ha nem volt parlament, mely számon kérje a 67. évi X. t. c.-t és amit a 99. évi XL. t. c. ellen a párt és a vezér oly durván vétkezett és ha nincs ügyész, aki az 1848. évi IV. t. c. ellen való izgatás és az esküszegésre való felbujtás nagy bűnében vád alá venné a pártot és egyben annak vezérét — mindkettőt, kik annyit vétkeztek — nyilatkozzék meg a nemzet és törje le a bűnös balkezet!...

A politikai helyzetről.

Darabontok mennek...

Darabontok mennek és helyükbe újak jönnek. De a magyar nemzet ugyanaz marad velük szemben, aki volt. Utálja és megveti gyalázatos vállalkozásukat. A pénzügyminiszteriumban Fejérváry helyét Hegedüs Ferenc, a közoktatásnál Lukács György helyét Tost Gyula, a honvédelemnél pedig Bihar Ferenc helyét Pap Béla altábornagy foglalta el. Kristóffy belügyész és Lányi igazságtalan ügyvivő még egyideig maradnak. A többi pedig szintén tovább kísérletez. A kísérleti nyul természetesen Magyarország, mely békével várja, míg lelketlen kinzói zsebvágják marcangoló szerszámaikat s lekonyult orral távoznak a kísérleti kamarákból.

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

A székeliek reáltörténete 1562 — 1691-ig.
Irtá: Connert János, ford. Balásy Dénes.
(16. folytatás.)

A szőlőmiveléssel foglalkozó vidékeken a falvak adtak lakósaiknak földet is szőlőültetésre. Természetesen úgy a falunak, mint a szomszédoknak érdekében állt, hogy a kapott párcella be legyen ültetve. Ennélfogva határozza Marosszék az Ap. Const. P. III. 35. I. cikkére hivatkozva, hogy ha valaki a figyelmeztetés dacára is elpusztult szőlőkertjét egy esztendő alatt be nem ülteti, „akkor szálljon az atyafiaira, és ha azoknak nem kell, úgy a szomszédokra, s ha azok sem akarják megmivelni, akkor bárki birtokba veheti és 12 évig bírja is. De csak 32 éven belül az előbbi tulajdonostól vagy annak atyafiaitól válthatja azt magához.”⁹¹ Hogy erdőt is irtottak, hogy helyébe szőlőt ültessenek, látszik a C. St. p. 52. 33. cikkéből.

„Olyan emberek részére, akik a szék dolgában fáradoznak, hogy legyen a lovaiknak egy szabadja, hol a lovak legelhessenek” — nem messze a földtől ugynevezett lóköthelyek lettek kiszakítva, a miket Marosszék constitutioi szerint, sem eladni, sem magánosoknak hasz-

Tisza Pilátus...

Tisza Pilátus ismét mossza „erős kez”-eit s másokra szeretné önteni a piszkos vizet, de a dézsza kifordul kezéből és önmagára zudítja azt. Mosakodik az ugrai levél és a november 18-ikától. Szóval ő ártatlan, mint a ma született bárány. No, de erről más helyen.

Bécs reszket.

Egyszerűen fél március 15-ikétől mely nap 48-ban hatalmas öklével porba sujtotta a fogatlan, rozoga vén szipirtót: Ausztriát Megparancsolják, hogy az iskolai hazafias ünnepélyeket csakis katonai kirendeltség jelenlétében tarthatják meg. Az apró, ártatlan gyermekeket Mannlicher puskák közzé állítják. Így legalább a szegény katonák is ünnepelhetnek. Brávó német! Ezt jól csinálod...

Titkos kémek.

A darabont banda kényszer-zubony előtt áll. Titkos kémeket tart, akik az ellenzéki többség vezéreinek privat érintkezéseit szemmel tartják. Ettől már nincs messze, hogy a postán minden levelet felbontsanak, a nekik nem tetszőket elégecsék, írójukat üldözzék.

Közbirtokossági ügyek.

A tények beszélnek. Nagyajtán (Háromszékvármegye) a közbirtokosság folyó hó 4-en tartott ülésén Rabocska Sándor birtokossági elnök vezetésével foglalkozott a lengyelfalvi báró Orbán Ottó és a „Székely-Udvarhely” által megindított erdő-ügyi akció kérdésével. Egyhangulag csatlakoztak a mozgalomhoz s habár a kérdéshez többen szólottak, egyetlen hang sem emelkedett az állami kezelés föntartása mellett. A nagyajtai közbirtokosság jól megfontolt határozatát igen nyomós érvekkel indokolja. Ebből láthatják a nép jogait hirdető, de valójában annak megrontására törekvő szájhősök is, hogy a lengyelfalvi báró és a „Székely-Udvarhely” akciója valóban a székelység nyomoru-

ságának megszüntetésére irányul. Hiában óbégatnak tehát a „haladók”, a népet elbolondítani, hazugságokkal félrevezetni nem tudják.

Igy szól Nagyajtán közbirtokossága: Határozatunk indokát abban leli, hogy habár majdnem 20 év óta van állami kezelésben az erdőnk, ami csaknem elég egy új erdő telepítésére is, erdőnk egyetlen krajcárt sem jövedelmez. Az erdőbirtokosok faizási jogot is csak papirososon élveztek és élveznek. Mert az évi vágterület hozama árverésen értékesítették azért, hogy az állami adó és erdőkezelési költségek fedezhetők legyenek. Így erdőnk csak azért van, hogy legyen miről fizessünk.

Ma már az üzemtervek készen vannak s így ha már eddig sem, de jövőre csakugyan nem áll arányban az állam által teljesítendő munka az általunk szolgáltatandó díjazás nagyságával. De mi elértük állami kezelés és felügyelet mellett azt, hogy a hol az átvételkor százados fáink voltak, ott ezeket ma törzsek jelzik; értéke: felügyeletre, kezelésre ment el. De maga a szoros értelemben vett őrzés is, amit az állami alkalmazott erdőkerülők teljesítenek, nem elégíti ki a kívánalmakat; mennyiben az nem úgy teljesítették, mint azt az egyesek s így az összesség érdeke megkíváná. Ami ellen már ismételtlen merültek fel panaszok gyűléseinkben. A jegyzőkönyvet Rabocska Sándor b. elnök és Kádár Mihály b. jegyző írták alá.

MEGHÍVÓ.

Alulírott ezennel értesitem községünk közbirtokosságának minden egyes tagját, hogy folyó évi március hó 18. n. d. u. 2 órakor Gyergyó Ujfalu község házában teljes birtokossági közgyűlés lesz, amelyre Cimedet, mint birtokossági tagot tisztelettel meghívom.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az 1879. évi XXXI. t. cikkből

kifolyólag életbe lépett állami erdőkezelés megszüntetése és az 1898. évi XIX. t. c. záróhatározatában foglalt 57. szakasz hatályon kívül helyezése tárgyában való állásfoglalás s a magyar képviselőházhoz küldendő felirat előterjesztése és határozathozatal.

3. Esetleges indítványok.

Kelt Gyergyóújfalu, 1906 márc. 3.

Bányász Sándor,
közbirtokossági elnök.

KÜLONFÉLÉK.

Gyászoljunk!

Lehullt a függöny... Lejátszódott

A sötét, nagy tragédia.
Az ártatlan a porban fekszik
És orgiákat tart felette
Kacagva — Belzebubhada.
Az istenasszony szép szeméből
A néma gyásznak könnye hull...
Szólt a végzet: betelt átkunk, —
És meggyilkolták alkotmányunk...

Véres kezekkel gyilkolták meg,
A míg a multról álmodánk, —
S egy szebb jövőnek fátjánál
Szabadnak láttuk nemzetünket
És nagynak láttuk szent hazánk?
A régi zászlót ronggyá tépték;
A hősi kar is bémul már...
Egy nemzet forró imádsága
Beléveszett a kínos gyászba...

Eljött a kor, mit rég megjósolt
Egy büszke nemzet látnoka:
Készül a béklyó és bitófa;
Galád örömmel készített
A sátán szennyes rut hada...
A jog erény volt táborunkban,
De jött a kényszer — elbukánk, —
S most széjjeltépve minden álmunk;
Sajog lelkünk, mély a gyásunk...

Omoljék hát könny szemükből,
A néma, fájó, permeteg;
Szegény hazánkért, nemzetünkért,
Hisz' mindkettő e gaz hordától
Már annyit, annyit szenvedett...
És zugjon fel a vészes átok
A Kárpáton — az Adrián
Hogy sujsa azt az ég haragja,
Ki gyászt hozott, gyászt a magyarra...

B. Bagossy Kálmán.

Március 15-ére a 48-as magyar szabadságharc hajnalhasadásának 58-ik évfordulójára városunk hazafias közönsége nagyban készülődik. Ugyisint a vidék sem mulasztja el ezt az emlékezetes nagy napot

nálni nem volt szabad; falu ilyenkor fizessen 36 forintot, magános 12 frtot. Préváriáció ilyen helyen szigorúan tiltatik. Ha mi fő ott volna, azt csak tarlóra szabadítás előtt lehet lekaszálni.⁹²

A falu, épp úgy, mint a szász földön, magában egy gazdasági közösség. A határ bevetése, a mezők beszabadosítása stb. az eljárástól indul ki; sőt a jog, szokás, tisztesség dolgában is a falu és eljárássága intézkedik.

Számosak a rendszabályok, a melyek községi ügyeket rendeznek, részint a falu lakossai, részint a szomszédokbeli nemesek vagy a széki tisztviselők közbejöttével. 1581-ben Gyergyó Ujfalu lakosai „Nemesek, darabontok és a mi vajda urunk jobbágysai, az egész falu” tesznek efféle regulákat.⁹³ A csikszenttamási regulák 1667-ből ex communi consensu, külföldi tisztességes emberek előtt, ő kegyelmek akaratjából, a falu bírójá, esküdtjei s az egész lakosság jelenlétében állapították meg.⁹⁴ 1639-ben összegyűlekeznek Csikszentmihály minden lakosai „nagyok és kicsidek fejenként”, meghívják egy pár nemes embert és falutörvényeket hoznak.⁹⁵ Ha azokat megyebírók, falusbírók és esküdttek meg nem tartják, úgy a dultó büntesse meg őket.⁹⁶ 1663-ban efféle törvényeket Udvarhely-Szentmihályon

hoznak, Ugron Ferenc házában, két külföldi nemes ember, az egész falu, azaz: lófejek jobbágyok és darabontok jelenlétében.⁹⁷

Hogy a falutörvények vagy rendszabályok közérvényűek és mindenkire kötelezők legyenek, azokat egyhangulag kellett hozni és megállapítani; minden falubelinek jelen kellett tehát lennie, a jobbágyoknak is, s ha esetleg nemes lakott ott, annak is beleegyezését kellett adni. Itt hát nem dönthetett egyetlenes vagy viszonylagos szótöbbség. S hogy ez mennyire szükséges volt, bizonyítja Marosszék határozmányai, melyek intézkednek arról is, nehogy valamely kisebbség, mely a falu határozataival nem értett egyet, önkényileg cselekedhessen. A székgyűlés tehát így határozza: „Ha valamelyik falunak nagyobb része a köznek (tehát nem magánosnak) javára másoknak kára nélkül valami jót elhatároz és ezt, ha esetleg a faluban egy főnemes vagy jobbágyos nemes lakik, annak is tudtul adja s az is abba beleegyezett, úgy a kisebbséget, ha azt nem is akarja, kényszeríteni kell annak elismerésére.” A másként cselekvőket az alkirálybíró büntesse meg.⁹⁸

Számtalan székgyűlési határozat van, amelyeknek tartalma a község belső ügyeire, erdőre, legelőre, rétre, eltévedt, vagy ellopott marhák föl-

keresésére, a közrendre és a tisztességes magaviseletre vonatkozik; ilyenek: Marosszék,⁹⁹ Csik-Gyergyó, Kászón,¹⁰⁰ Udvarhelyszék,¹⁰¹ és Háromszék¹⁰² határozatai.

Minthogy a falu területén forgókényszer uralkodott. váltógazdálkodás, a falunak állt köteletségében a vetéshatárt és az ugarrendet megállapítani s bizonyos határrészt megfelelő időben elzárni vagy feltiltani, hogy így a vetést a kártól mególtalmazzák.

Marosszék határozatai közt a C. St. p. 75 art. 20. ez áll: „Ha némelek a közös tilalmat, réteket, gabonatartókat be akarják szabadítani, akkor beszéljék meg az utatmodot, hogy azokat az egész falunak egyetértőleg szabadítsák be. Hol a faluban egy főnemes vagy jobbágyos nemes lakik, azt legalább értesíteni kell a dologról, s ha az beleegyeznek, akkor szabadithatnak. A tilalom felszabadosításáig senkinek sem szabad, még a saját földjére sem, marhát kicsapni... 12 frt büntetés terhe alatt. „Tilalmasok mindig... a vetésmező”¹⁰³ vagyis buzamezők Szentmihály napól fogva a következő augusztusig, a kása és zabföldök, tavasztól augusztusig.” E tilalom szigoruan megtartatott, kiterjedt a szántók közt fekvő kaszálókra is, nehogy különben a marha kárt tegyen a vetésben. (Folyt. köv.)

erdő-
1898.
tában
kívül
ásfog-
ához
se és

rc. 3.
lor,
nök.

méltóképpen megünnepelni. A szomszédos községekben istenitiszteltet előzi meg az ünnepélyeket s mindenütt, ahol hazafias érzésű papok vannak, rövid imát mondanak és beszédet intéznek a hívők seregeihez. Délután pedig a székely anyaváros falai közé vonulnak az igaz hazafiak zárt sorokban, zászlók alatt, csendben, hogy utjukat senki ne állhassa és a vármegye székhelyén, a Budapest-szálloda színháztermében délután három órakor megkezdődő nagyszabású ünnepélyen résztvesznek. Az itt tartandó hazafias ünnepély sorrendje a következő: 1. Nyitány a helybeli zenekartól. 2. Énekel a székely dalegylet. 3. Megnyitó beszédet mond Vajda Ferenc. 4. Hegedűn játszik Dr. Pál Árpádné. 5. Ünnepi beszédet tart Ugron Gábor. 6. Énekel a székely dalegylet. 7. Szaval Kovácsy Ernő. 8. Játssza a helybeli zenekar. Este a polgárság társasösszejövetelt tart. Itt említjük meg, hogy Agyagfalva, Décsfalva, Magyaros és Máti-falva székely községek az agyagfalvi réten most is megtartják testvéries egyetértésben ünnepélyüket. Az ottani ünnepség reggel 9 órakor kezdődik. Az egyes ünnepélyek rendező bizottságát felkérjük, hogy a március 15-én megtartandó ünnepségük sorrendjét, lapunk szerkesztőségéhez beküldeni, annak lefolyását, esetleg az előfordulható akadályokat velünk sürgősen tudatni sziveskedjenek. A csendre és rendre minden bizottság vigyázzon, hogy ezen a címen a hatalom emberei beléjük ne köthessenek.

— **Polgármester-változás** Góthárd János szabadságon levő kir. pénzügyi számvizsgáló — mint biztos forrásból értesülünk — közelebbről elhagyja városunk polgármesteri állását és tényleges szolgálata bevonul a pénzügyi számvevőséghez. Ennek következtében tehát nem sokára ismét új polgármester kerül a város élére.

— **Gróf Mikos János** székelyudvarhelyi új plebánoshoz Gyergyóalfaluba tegnap reggel 8 kocsin utazott el, a tisztelgő küldöttség városunkból. A küldöttség tagjai: Soó Gáspár igazgató, Embery Árpád, Tamás Albert, Dr. Valentsik Ferenc, Diemár Károly, Mihály János, P. György József, id. Dézsy Antal, Tamás Lajos, Papp Zakor József, Bálint György, Paschek Viktor, Daróczy Miklós, Tassaly Lajos, Orbán Gergely és Péter Lajos.

— **Gazdasági egyletek politikája.** A földmívelési ügyvivő tudvalevőleg leiratot intézett a gazdasági egyletekhez, hogy a politikai kérdésektől tartózkodjanak. A csikvármegyei gazdasági egyesület választmányára Becze Antal alispán, elnök vezetésével szerdán tartott ülésében tárgyalta ezt a leiratot s kimondotta, hogy az egylet működését politikai kérdések és szempontok eddig sem befolyásolták. Attól azonban sem eddig nem zárkozt, sem ezután nem zárkozhatik el, hogy a felmerülő közgazdasági politikai kérdéseket, kizárólag a magyar nemzeti és állami érdekek érvényesítése szempontjából tárgyalja s tevékenységét ezen hazafias érdekek támogatására irányítsa.

— **Ferencz László** birtokos, Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának választott tagja e hó 9-én elhalt Kápolnásfaluban. A vármegyeházra tegnap kitűzték a gyászlobogót.

— **Közkórházunk becsülete** pár év óta fokról-fokra emelkedik vármegyénkben. Ezt egyrészt a teljesebb felszerelésnek, másfelől pedig a hivatalukat kiváló szakértelemmel betöltő orvosoknak tulajdoníthatjuk. Nagy megnyugvására szolgálhat a szenvedő emberiségnek az a bizalmat erősítő nyilatkozat, melyet közelebbről Ravasz Miklós homoródszentpáli birtokos hozzánk beküldött. Felhívja székely testvéreit, hogy első sorban mindig a vármegyei közkórházat keressék fel betegséjükben. Elismeréssel szól Dr. Imreh Domokos fő- és Dr. Egyed Balázs orvosok szerencséskezű műtéteiről s elmondja, hogy Jósza Gergely bodosi lakos bejárta a brassói és segesvári kórházakat 27 sebével, sok időt volt mindenütt. Végre aztán ami kórházunkban szerencsésen kigyógyult. Maga pedig tíz évnél tovább szenvedett és most 19 nap alatt teljesen kigyógyult sérvbajából.

— **A ref. leányiskola hangversenye.** A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházközség f. évi március hó 17-én leányiskolája javára, táncdal egybekötött hangversenyt rendez, a következő műsor mellett: 1. Nyitány Előadja az első zenekar. 2. A ven cigány (melodráma). Irta: Farkas Imre. Előadja Kovácsy Ernő. Zongorán kíséri Molnár Margit. 3. Saint-Saens: Rondo capriccioso. Hegedűn előadja Dr. Domokos Andor. Zongorán kíséri Dobó Zoltánné. 4. Szabad előadás. Tartja Nagy Károly kolozsvári ev. ref. theol. tanár. 5. Rubinstein. „Tarantelle“ 4. mell. Zongorán előadja Dobó Zoltánné. 6. Énekel Werner bucsu dala Neszlertől. b) erdei áhitat Abt-től, Kassay Irén zongora kíséréte mellett, énekl. Zsigmond Ferenc, kolozsvári ref. kántor és zene-tanár. 7. A fotografus. Vigjáték egy felvonásban. Irta: Dezső József. Személyek: Lombiné fiatal özvegye: Szabó Andrásné, Berki Károly: Tarcasfalvi Pálffy Aladár. Nina komorna: Nosz Ilonka. Pincér N. N. Előadás után tanács.

— **Dr. Csengeri János** a kolozsvári tudomány egyetem kiváló tanára, a M. Tud. Akadémia tagja f. hó 4-8. napjain városunkban időzött és ezen idő alatt a helybeli róm. kath. főgimnáziumban a tanítás menetét, a tanulók tanulmányi előmenetelét és az intézet állapotát vizsgálta meg. A jeles tudós látogatása végén tanári értekezleten számolt be tapasztalatainak eredményéről.

— **Közgyűlés.** A helybeli kerületi betegsegélyező pénztár ma (vasárnap) d. e. 11 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését hivatalos helyiségében.

— **Utolsó fillérestétele** lesz a polgári önképző-körnek e hó 19-én ez idényben. Ezen estélyre gazdag és érdekes műsor van kilátásban. A műsort a napokban küldik szét. Holnap fillérestélyt nem tartanak.

— **Csikvármegye gazdasági egylete** folyó évi április 4-én Csikszeredában a fazekas-piac téren reggel 9 órakor kezdődőleg tartja meg XVIII-ik évi bikavásárát. Más vármegyéből hajtott bikákat is vizsgálat alá vesznek s a csikvármegyei községek által megvásárolhatók, ha külön tenyészigazolványt nyerne.

— **Hamis névváltoztatás.** A helybeli és vidéki haladók császári biztosuk kegyes engedélyével és állami költségen, hamis nevüket egyértelműleg — igazi tagadóra változtatták. Ezen aktus azonban nem ment olyan simmán, amint természetükhöz híven ők csak a tekervényes, girbe-görbe utat szeretik. Az egész banda együtt volt —

a görénytanyán. Palika ütötte a — nagy dobát és Csalupka csörgette a — cintányért. Folyton a Góttér haltet dudolták és gyöyörködtek a politikai mákvirágokban, melyek egy egész asztalt betöltöttek.

— **Nyílt kérelem** a vidéki postások és postai küldemények kézbesítőihez — címmel lapunk múlt évi december 21-iki számában egy közlemény jelent meg. Ennek alapján a posta- és távirat-igazgatóság nyomatot rendelt el. Mi természetesen nem a posta-intézkedéshez tartozó, hanem a községek által fizetett s így tisztán a közigazgatási hatóság ügykörében mozgó egyénekre értettük közleményünket. Tehát magát az állami postaintézményt érinteni sem volt szándékunk. Ennyit a nevezett igazgatóság 28996—1905. sz. értesítésére, készséggel kijelentünk annál is inkább, mivel mostanában a falusi kézbesítőkre sem érkeztek hozzánk panaszok.

— **Két tüzeset.** Oroszhegy nagyközségben két tüzeset volt a héten. E hó 6-án Nagy (m) Gergely és Dénes Gergely csüre égett el az összes takarmányokkal együtt. Két nappal később pedig az előbbi szomszédságban lakó Györfi István csüre hamvadt el ugyancsak takarmányaival együtt. Az épületek és takarmányok biztosítva nem voltak s így a szegény törekvő gazdáknak tetemes kárunk van. Községely nélkül pedig tönkre mennének.

— **Ingyen orvosi segély.** Azon nagymértékben megnyilatkozott bizalmat és pártolást, melyben a n. é. közönség engemet eddig részesíteni kegyes volt, megköszönni másképp nem tudom, minthogy szegény tanulóknak és teljesen vagyontalanoknak minden vasárnap reggel 8—10 óráig ingyen rendelek műtermemben (Árpád utca 10 sz.) Dr. Kovács Géza fogorvos.

— **Ki hazudik?** „Haladó-párti vice“ címmel lapunk március 1-ei számában közöltük, hogy az Oltár-egyesület estélyéről kijövet vármegyénk Kristója ezt a szellemes viccet mondotta: „Szivesebben lettem volna jelen egy cigány lakodalmon.“ Szívesen elhittük neki, mert hasonló hasonlóval... De aztán másnap sietett az itt időző Majláth püspökhöz — kegyelmes kezesökre. Most Ugron János megyefőnök felhatalmazásából — az ő felhivatalos „független“ je nagy merészen „hazugság“-nak szeretné tekinteni ezt a jellemző, de még egy darabont „főispán“-tól is igen vastag viccet. Mi azonban előbbi közleményünket fentartjuk, ha az egész haladó csorda meg is pukkan mérgében. Mert tudjuk, hogy a „független“-nek muszáj kenyéradó gazdáját lenyalogatni. A Sz. Ujság kötelességből letagadja ezt, mert egy nő figyelmeztette csak a főispánt disztíngvált modorára, de ha a haladók szerkesztője mondta volna ezt a savanyu viccet és egy férfi hallotta volna azt, az bizonyára olyan módon figyelmeztette volna az illendőbb véleménynyilvánításra, hogy abrakos ládája szemmel láthatólag még ma is bizonyítaná, hogy nekünk van igazunk és ő kelmék hazudnak ismét.

— **Az anya bánata.** Magyarzsákok községben e hó 3-án egy anyának örökre feledhetetlen bánata kezdődött; özv. Szél Gyuláné 1 éves kisfia a tüzhelyen levő forró vízzel telt fazekat magára huzván, a szenvedett súlyos égési sebek következtében meghalt. A hivatalos boncolást Dr. Göllner vizsgálóbíró határozatából Dr. Mezei és Dr. Ráczkövi

törvényszéki orvosok szerdán ejtették meg. Nagy az anyának bánata, mert gondatlanság bűne súlyosítja szeretett gyermekének elvesztését.

— **A Zoltán-féle csukamájolaj** azért örvendő oly nagy elterjedésnek, mert tápereje igen nagy s a gyermekek valamint felnőttek szívesen veszik be. Páratlan szer: különböző gyermekbetegségek elhárítására, mert a gyermekek erejét és ellentálló képességét növeli. Üvege 2 korona a gyógyszerárakban.

— **Feltört persely.** A helybeli róm. kath. plebánia templom perselyét pénteken délután 3—4 óra között feltörték és a benne volt adomány-füllékeket kirabolták. Pár nap óta egy züllött alak tulságos gyakran látogatta a templomot s az irt időben a sekrestyés távol létélt bűnös szándékának végrehajtására felhasználta.

— **Ecetes viccek.** El sem képzelhetem, — mondja egyik tanító — hogy a haladó párti „Ujság“ viccei miért olyan savanyuak. Csak nem szegődtették Savanyu Józsi kiérdemesült betyárt főmunkatárának — jó pénzért, a darabont-kormány emberei? — Hát nem tudja a tanító ur, — szól a tanítvány — hogy azt az „Ujság“-ot mind ecetes-képű urak csinálják s a tetejében áll a felelős, aki pedig tudvalevőleg prókatori diplomával ellátott székely — ecetgyáros? — No ezt nem tudtam. Hát akkor ezért nevezték el sz' ujságnak...

— **Előkelő hölgyek milliói** csakis a teljesen ártalmatlan, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmazó Földes-féle Margit-crémet tekintik a hivatását legelőkeletesebben szolgáló szepítőszernek. Elragadtatással szólnak hatásáról, mert nemcsak tisztítja, puhává és bársonysimává teszi az arcot, hanem fehériti, frissíti, fiatalítja. Erősítő és enyhítő alkatrészeinél fogva mint higiénikus szer is becses. Megvédi az arcot a naptól, szélről, hatását lényegesen növeli a Margit-szappan és a Margit-hölgypor. Ezen elismert legjobb szerek minden gyógytárban kaphatók, de óvakodni kell utánozatoktól. Póztán küldi Földes gyógyszerész Arad.

— **A régi összetételű nyers csukamájolaj** értékét nagyban csökkenti azon körülmény, hogy emésztési zavarokkal és nehézségekkel jár. Ezen nehézségek most le vannak győzve a Scott-féle Emulsió által, mely méz- és nátrónhypophosphit hozzáadásával készül. — A Scott-Emulsió egy teljesen tiszta készítmény, mely a híres Scotti féle eljárás szerint készül, miáltal a csukamájolaj gyógyító hatása emelkedik.

Haladó-párti alakok.

A főispán lemond...

Február 28-án déli harangszókor élénk tokány-illat derengett Székelykeresztur szegényes, alacsony házai felett...

A szokatlan tiszteletnek örvendő megyefőnök rendeletére és parancsára terpeszkedett szét ez a haladó-pártiak által igen jól ismert, nélkülözhetetlen, inycsiklandozó szag a városban. Hivatása az lett volna, hogy a marhakiállításán részt vett párthívek orrába csimpeszkedjék és a nagyvendéglőbe vezérelje őket, hol a megyefőnök már türelmetlenül várakozott a barátságos készszorításra...

A kiállítás tekintélyes marhaállományáról és a tokány-illatról még

az idegen is kétségbevonhatatlanul megállapíthatta a haladó-pártiak jelenlétét.

A megyefőnöknek azonban ezuttal hiába viszkedett a marka a tokány-illat központján, mert igen kevesen vállalkoztak csak a — vakarásra.

E csufos kudarcot méltóképen kell megboszulni, gondolta magában. És legott villámgyorsasággal elhatározta, hogy le fog mondani a megyefőnökségről. Igen, le fog mondani. Meg fogja fosztani e megyét attól a dicsőségtől, hogy őt tisztelhesse fejének...

Alig ért haza, rögtön hozzálátott komoly és férfias elhatározásának keresztülviteléhez. Először is alkalmas formát keresett... Ezt ugyan nem találta meg, de azért kiadta a rendeletet, hogy adják tudtul mindazoknak, akiket illet, hogy komoly elhatározása, lemondani a megyefőnökségről. Ezt azonnal hírül is vitték a haladópart mind a négy tagjának, kik éppen a „Székely Ujság” szerkesztőségében tömörültek össze, hol zsufozásig megtöltötték a szoba egy részét.

A megyefőnök váratlan hiradása mint a ménkö csapott a tekintélyes számu hivekre. Nyomban utána hatalmas vészkiáltás reszkettette meg a szoba dohos levegőjét. Kívül az ég beborult, a nap elsötétedett, belül a felelős szerkesztő kétségbeesetten fölördített és a főmunkatárs elájult.

Ebben a kritikus pillanatban érkezett meg a megyefőnök is. Ugyanis még mindig nem találta meg az alkalmas formát a lemondásra; eljött tehát párthivei közé, hogy pártkonferencián terjeszse elő megmásíthatatlan akaratát.

Mialatta felelős szerkesztő égbe meredt pár szál haja visszahelyezkedett rendes állásába és a főmunkatárs viszszyanverte eszméletét, a megyefőnök fürkésző szemekkel vizsgálta mellényének fakó gombjait...

Megvan a forma! — gondolta magában a leleményes megyefőnök és a következő magas szárnyalásu beszédet intézte kétségbeesett hiveihez:

Miután látom, hogy pártunk felett vészterhes felhők tornyosulnak, komolyan el kellett határoznom, hogy lemondjak méltóságomról, e célból régi kipróbált módszeremhez, elvhü mellényemhez fordulok. Elhatároztam ugyanis, hogy a mellényem gombjaitól fogom megkérdezni, lemondjak-e vagy sem.

Ezekre a férfiasan kijelentett szavakra a párt tagjainak mind a nyolc szeme kétségbeesetten a megyefőnök mellénygombjaira meredt.

A megyefőnök pedig hozzálátott férfias és szilárd elhatározásának befejezéséhez...

Lemondjak... ne mondjak... lemondjak... ne mondjak... Mielőtt az utolsó gombhoz ért, éppen a „lemondjak” következett volna, de ezt a komplikációt egy installációs mozdulattal elhárította: felkapta a szerkesztőségi ollót és levágta...

Egetverő éljen-riadallal fogadta a párt az ötletes főispánt és sorra üdvözölték férfias elhatározásáért...

Nyomban ezen történelmi nevezetességű pillanat után a nap felsütött, a felelős szerkesztő diadalmamórbán uszott... Kettős rendekbe fejlődtek és elvonultak a — bankettre, hová

időközben megérkeztek a Székelykeresztúron megmaradt tokányporciók is... Darázs.

EGYHÁZI ÉLET.

— **Építsünk templomot Székelyudvarhelyen!** Az egyházközség előjárósága az építendő unitárius templom javára ujabban az alábbi kegyes adományokat vette és hálás köszönettel nyugtázza: Az 536 sz. gy. iven: Ugron János 100 K. Gyűjtő-iv nélkül: Buzogány József 4 K, a budapesti unitárius egyházközség 3-or 50 K, a lelkész beiktatáskor rendezett multság tiszta jövedelme 192 K 70 f. Barabás Andrásné útján Dr. Ferenczy Géza 10 K. Br. P. Horváth Kálmán 1906. évi ujévi ajándék címen 50 K. Tódr Sándor 3 ik sz. gy iven beszámolt 667 K 25 f. Göncz Károly lelkész 71. sz. gy. iven Göncz Károly 3 K, Göncz Károlyné, Dolny Róbert 2—2 K, Forgács János, Göncz Irma 20—20 f, Lukácsy Ferenc 10 f. Begyűlt gabona árából 8 K 50 fill. Együtt 16 K. Gál József 85. sz. gy. iven a recesenyédi egyházközség 20 K. G. iv nélkül Nagy Elemér 2 K, Gombos Sámuel, 8 K. Van Albert gy. iven a csizmadia ipartársulat 20 K, fazekas ipartársulat 10 K, Pál Sándor 10 K, Péter Sándor az A. Ferenczy Kálmán költeményeiért 4 K. A Homoródfürdőn rendezett multság jövedelme 4 K. Egy társaság adománya 2 K. Együtt 50 K. Osváth Gábor gy. iven a hévízi egyh. tagok 1 K. Az I—XLVIII. közlemény összege 10314 K 39 f. E közlemény összege 1183 K 95 f. Együtt 11498 K 34 f. Miután a templomépítés a tavaszra elhalasztott, tisztelettel kéri az egyh. előjáróság mindazokat, akiknél még gyűjtő-iv van, hogy azt a gyűjtött összeggel együtt beszolgáltassák kegyeskedjenek.

TANÜGY.

Az éhező tanítók.

A hazafiatlan haladó-párti politikával elfoglalt tanfelügyelőség begyét még mindig nyomja a tanítók ügye; még mindig abban a megrögzött véleményben leledzik, hogy nekünk nem volt igazunk akkor, mikor a kétségtelenül jövedelmezőbb politika iránt oly fogékony figyelmét illő módon az éhező és nyomorgó tanítókra tereltük. Minden áron csavarintani szeretne egyet, csak egyetlen egyet, ezen a rá nézve kényes ügyön. Itt is érvényesíteni akarja a haladó pártba oltott, jól ismert taktikát... A tanfelügyelőség saját mulasztásainak leplezése érdekében képes arra is, hogy költött nevek mögé rejtőzék és onnan feleseljen. Hát ez bizony nevetséges és jellemző erőlködés. Ugy látszik ezzel mintegy utmutatást akar adni a tanítóknak, azoknak a tanítóknak, kiket még a multkor hanyagoknak nevezett, hogy milyen leveleket irjanak a tanfelügyelőség által szerkesztett haladó-párti „Székely Ujság”-nak. Bizonyosan így gondolkozott akkor, midőn egy állítólagos tanító mögé bujt és onnan kiabálta, hogy mennyire jó dolguk van a tanítóknak... Ez tényleg ügyes gondolat volt a tanfelügyelőség részéről, szinte meglepő, hogy a haladó-párti politikával kibélelt koponyák

ban ilyen érett gondolatok is születnek... A tanítók tényleg megértették a tanfelügyelőség nemes intencióit és tényleg irtak is levelet, de csodálatosképp nem a székelyek zsirján kitarított „Székely Ujság”-nak, hanem a „Székely-Udvarhely”-nek. Ide is iktatunk egyet, hadd világítsa meg ez is ezt az ügyet. Ennek a valódi levélnek az erőteljes fényénél meglátja a közönség, még a tanfelügyelőség is az igazságot. Ime:

Tekintetes Szerkesztőség!

1905. év III. és IV. negyedére, valamint 1906. év I. negyedére a „Székely-Udvarhely” című lap előfizetési díját tisztelettel küldöm és köszönet a várakozásért. Előbb nem fizethettem, mert nem volt fizetés. Államsegélyből levő fizetésem csak most lett utalva s bár 1905. szeptember 1-től óta 20 korona tandíjon kívül más fizetésem nem volt, azért az új lapot (értsd a haladók nyomtatványát) még sem volt gusztusom járattatni; bárki is írjon bele, vagy legyen akár társszerkesztője is.

Meg vagyok elégedve a „Székely-Udvarhely”-lyel, a mely egyidőben másoknak is jó volt és lesz még idő, midőn megint kedves lapjok lesz.

Teljes tisztelettel

N. N. tanító.

A tanító nevét nem áruljuk el; nem tesszük ki a tanfelügyelőség üldözésének. Mit szól ehhez a tanfelügyelőség? Egy tanító, akinek fél év alatt 20 korona fizetése volt! Mi azt is gondolhatjuk ezek után, hogy egyes tanítók csupán azért kapták megérdemelt fizetésüket csak egy félévvel később, mert oly hanyagok és makacsok voltak, hogy még most sem fizettek elő a tanfelügyelőség által szerkesztett haladó párti ujságra. De erről nem tehetnek a tanítók; nem veszi be a gyomruk azt a maszatos ujságot. Inkább kopálnak, nélkülöznek és várnak addig, míg a tanfelügyelőség akarja, de — jó hazafiak maradnak... Tömegesen fordulnak hozzánk a tanítók és hálálkodnak azért, hogy megsürgöttük a fizetésüket. Naponta jönnek a levelek; ha összetörödik az elintézésre váró anyag, esetleg egy tollnokot is fogunk kérni a tanfelügyelő irtól, ott ugy is sok van. Csak azt köjtjük ki csupán, hogy olyan tollnokot adjon, aki kevesebbet politizál, de többet — dolgozik... éstekintettel a rohamosan közelgő tavaszra, ha bármilyen rügyfakasztó, aranyos napsugár éri is idő előtt letarolt tarkóját, vissza tudja fojtani gömbölyded fejéből a papirosra kívánczó — rigmusokat... Ha ezek után még maradnának kételyei a tanfelügyelőségnek, a tanítók beküldött leveleinek közlését szívesen folytathatjuk.

CSARNOK.

Küzdelem az alkoholizmus ellen.

Irtá: tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(Folytatás.)

Ne csodálkozzék senki azon, ha valaki megismeri az alkohol rettenetes pusztításait, s teljesen szakít vele. Természetesen mi, a kik teljesen laikusok vagyunk az orvosi tudományban, csak az ók munkáiból győződhetünk meg annak káros hatásairól, s követnünk kell tanításukat, javaslataikat e téren is. Ha más betegségben, nem alkoholmérgezésben szenvedünk is az ő tanácsaik

s receptjeik után várjuk a jobbulás s elhisszük, minthogy el is kell hinnünk, hogy az ő tudományuk hozza meg részünkre a jobbulást. Ép ugy el kell fogadnunk ebben is.

De meggyőző a mindennapi élet is erről. Hol van a részeges apa, kinek egészséges gyermekei volnának, kikben előbb, utóbb egy vagy más alakban ki ne ütne az apák bűne? Nem a részeges apáknak vannak-e a legtöbb tüdővész, vészegény, hülye gyermekei? Hiszen az alkohol, a szesz, a legnagyobb elősegítője a tuberkulózisnak. A mely szerv még ép, azt megtámadja, a melyiknek hajlandósága van a betgségre, roham lépésben siettetni annak kifejlődését. Minden alkoholistát egy tüdővész jelölt — mondja Dr. A. Espinay Kapó, madridi orvos-tanár — s a tuberkulózis és alkoholizmus leggonoszabb egyesülése a betegállapotoknak, s éppen az alkoholizmus legnagyobb ellensége a tüdővész gyógyításának. És az örültség? 60—70%-a az örülteknek alkoholisták voltak, s a kiváló lángész Maupassant, Poe Edgar és még számosan lettek az alkohol áldozatai. A gyilkosok, rablók nagy százaléka ösztönük szerint cselekvő gonosztevők, melyet iszákos apjuktól vagy anyjuktól örökölték. Hiszen az alkohol nemcsak megrontja a fajta, első sorban az idegrendszer, hanem gonosz tette, büntetésre sarkaló hajlandóságot fejleszt ki. — Garnier helyesen nevezte társadalmi fekélynek az alkoholizmust, a mely szállítója az örültek házának és a börtönöknek. Az emberiség e megrontója ellen küzdeni kell mindenkinek, mert az alkohol nemcsak a jelen nemzedéket s családjának jólétét teszi tönkre, hanem még a jövő nemzedéket is. Kiváló szakemberek Bunge, Jövinger, Berolla stb. kimutatták, hogy mily rettenetes fajrontó hatása van az alkoholnak, s már csirájában megrontja az eljövendő ivadékot. Ezért gondoljátok meg székelyek, mit cselekesztek, midőn a munka, vagy imádkozás idejét korcsmában töltitek el, ezért gondoljátok meg jól, midőn az első pohár mérget nyújtjátok a gagyogni is alig tudó gyermekeiteknek.

(Folyt. köv.)

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Első Székely Baromfitenyésztő Egyesület.

Az Első Székely Baromfitenyésztő Egyesület választmánya folyó hó 6-án Hlatky Miklós elnökle alatt választmányi ülést tartott. A választmány a következő új tagokat vette fel: Veres István tanító (Atyha), Sándor Lajos tanító (Miklósfalva), Hadnagy Márton, Sprencz Rezső, Antal János tanító (Szent-Tamás), Erdély András tanító (Máréfalva), Tamás Andi Ignác földmivelő (Varság), Ferenczy István vendéglős, Novák Dávid kereskedő, Péter János tanító (Alsó-boldogasszonyfalva). A választmány elhatározta, hogy az évi tavaszi nagygyűlést folyó hó 27-re keddre hívja össze. E nagygyűlésen az összes tagok megjeleneése kívánatos. Az Elnökség kéri a tagokat, hogy ne csak maguk jöjjenek el, de hozzanak magukkal minél több érdeklődőt, mert a meg-

indult mozgalom kellő eredmény-nyel csak úgy járhat, ha minél többben lépnek az egyesület tagjai sorába. Az egyesület nagy anyagi áldozatokkal mindenféle fajbaromfit beszerzett s a vármegye tenyésztő közönsége csak saját érdekét szolgálja, amidőn az egyesület utján selejtes állományát kitűnővel felcserélni igyekszik. Az egyesület Predmerszky-féle 1000 tojást befogadó csirke-keltető gépét egy évi időtartamra Novák Dávid tagnak adta ki, aki februártól novemberig minden hónapban költeni tartozik vele. Az egyesület a tagok részére 50 százalékot fentartott s a keltetni szándékozók 4 fillér díjat a tojás darabjáért lefizetve, keltethetnek. Az elnökség felhívja a keltetni szándékozók, hogy ez óhajukat jó előre a titkárnak jelentsék be, hogy a sorrendre vonatkozólag az Elnökség megállapodhassék. A választmány elhatározta azt is, hogy a „Baromfitenyésztés” szaklapban egész éven át hirdeti az egyesület fajbaromfi és tenyésztőjás állományát. Ez okból arra is felkéri az Elnökség a tagokat, hogy fölöslegüket, eladásra szánt anyagukat a minőség pontos megjelölése mellett a titkárnak időről-időre jelentsék be. Lelkiismeretlen bejelentés és esetleg szállítással az egyesület hírnevét veszíthetné el, a miért a bejelentő, a tagok sorából való kizáratást is magára vonhatná.

KÖZGAZDASÁG.

Az udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet.

Sz. 79—1906.

MEGHIVÓ.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület választmánya folyó hó 13-án d. e. 11 órakor, a vármegyház kistermében rendes ülést tart, melyre a választmány tagjai tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Jelentés a székelykereszturi kiállításról.
2. Intézkedés az állattenyésztési alaptól való bevásárlásról.
3. Folyó ügyek.

Székelyudvarhelyt, 1906. márc. 6

Az elnökség.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. A. K. Lapunk előfizetési díja oly csekély, hogy azt bármily szerény viszonyok között levő polgártársunk kieszközölheti. Ha öten összeállanak, egy egész évre csupán 2—2 koronát kell fizessenek. Különben alkalomadtán szíveskedjék szerkesztőségünkbe fáradni és a továbbiakat majd megbeszéljük.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Beleg Pál

Kiadja: Beleg Pál és Társa újságkiadó intézete.

Ha a gyermek-

nek gyógyszer kell beadni és a gyermek szívesen veszi azt, úgy meglehetünk róla győződve, hogy a gyógyszer hatása sokkal előbb és jobban lesz észrevehető, mint ha a gyermek a gyógyszert csak kényszerítve veszi be. Ez főleg a SCOTT-féle EMULSIÓ-nál tapasztalható, amely jó ízű és könnyen emészthető készítmény. A legfinomabb norvégiai gyógyszerkamájából készül méz és nátron hypophosphitok hozzáadásával. A SCOTT-féle EMULSIÓ különösen gyermekbetegségek-nél alkalmazható kiváló eredmény-nyel. A gyermeket erőssé és izmosá teszi és rendes testi fejlődését előmozdítja.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátan nagy csukalhatat vívó halász” védjegy.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében minta üveggel bérmentve szolgál:

Dr. BUDA I. E. M. I. L.

„Városi gyógyszer-tára” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f.

Eladó telek. Olesó áron három szoba és egy konyha, külön udvarral; esetleg kiadó Vár-utca 15. sz. Egy üveges társaskocsi is eladó.

Eladó a Bem-utca 17. szám a. emeletes kőház külön udvarral. Értekezhetni: Székelyudvarhelyt, 1906. márc. 6

Árlejtési hirdetmény.

A felsőboldogasszonyfalvi ev. ref. anya- és árvátfalvi leány-egyház-községe közgyűlése az anya-egyházban egy új paplak építését határozta el. Az építés árlejtés útján fog egy vállalkozónak kiadatni. Vállalati összeg: 8486 K 66 fill.

Az árlejtés folyó év március 11-én d. u. 2 (két) órakor Felsőboldogfalva község-házánál fog megtartatni.

Az árlejtés ugyan szóbeli, azonban a vállalati összeg 10 százalékaival ellátott zárt ajánlatokat is elfogadja, az árlejtés hatánapjáig, alólírott egyház-község előjárósága. A költségvetés, tervrajz és árlejtési feltételek tiszt. Bíró Áron lelkész úrnál, bármikor megtekinthetők.

F.-Boldogfalva, 1906. márc. 4.

A ref. egyház nevében:

a keblő tanács.

Három szép szoba, konyha, kamara külön udvarral stb. hozzátartozóival együtt kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Sz. 1749—906. tkvi

Hirdetmény.

Bögöz község telekkönyvei (birtokszabályozás) tagosítás következtében az 1869. évi 2579. I. M. szabályrendeletre képest átalakítottak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra, melyekre az 1886. évi XXIX. t. c., 1889. XXXVIII. t. c. és 1891. XVI. t. c. cikkek és tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. törvényekben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott. E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás Bögöz községben 1906. évi május hó 2-án fog kezdődni.

Felhívotnak az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottjaik

által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvek végleges átalakítása után a téves bevezetésekből eredhető kifogásokat jöhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

Mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni a kiküldött bizottság előtt a kitűzött hatánapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX. t. c. 15, 18 §-ai és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5, 6, 7 és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó tklvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szíval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben ez uton jogait nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől esznek. Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszűnt követelésekre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvántartásilag bejegyezve; ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy a törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság

Székelyudvarhelyt, 1906. márc. 1.

MIHÁLY,

kir. tszéki egyes-bíró.

Jelszavam: szoliditás, pontosság és mérsékelt árak!

Új cipészüzlet!

Van szerencsém a helybeli és vidéki közönség tudomására hozni, hogy a barátok templomával átellenben Batthyány-tér 11. szám alatt üzletet nyitottam. Raktárt tartok mindenféle férfi, női és gyermek cipőkben. Rendelésre a legjobb anyagból olesó árban pontosan szolgállok.

Teljes tisztelettel:

Szőcs Gergely.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piactérre, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermek-játék, diszmutárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag ólomzárolt lucerna és lóhere magvak. Valamint baltacin-, répa- és fűmagvak. Valódi erfurti konyha-, kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb áron.

Mindig friss fűszerárak!

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

Felgyülemlett hibátlan 2—7 méter hosszú

maradékok,

flanelek, tenniszszövetek, Barchent 12 kr mtrkint, cöppe-rek, kretonok 16 kr méterenként, schifonok igen jó 18, 22 kr méterenként.

Férfi-ruha posztómaradékok egy és fél métertől három és fél méter hosszú drbokban 95 kr métere.

Szőttes-maradékok igen szép 16 és 20 kr méterenként.

Legolcsóbb árak!

Nagy választék nyakkendők- és kalapokban.

Videkre utánvért mellé küldetnek.

Téli menetrend.

Érvényes 1905. évi október hó 1-től.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u. — Nagyváradi — Predeal	Szv.	Gyv.
I-III.	I-II.	állomások	I-III.	I-II.
900	915	i Budapest k. p. u.	710	750
1152	1119	i Szolnok	322	532
1206	1132	i Szajol	304	519
144	1249	i Püspökladány	119	403
344	211	i Nagyváradi	1109	238
410	218	i Nagyváradi	1037	232
884	553	i Kolozsvár	605	1110
	915	i Deés	340	
	305	i „		
854	611	i Kolozsvár	521	1050
1016	726	i Aranyos-Gyéres	348	930
1044	750	i Székely-Kocsárd	307	900
453	1025	i Marosvásárhely	1225	538
538	526	i „	537	1128
1149	832	i Tövis	157	812
402		i Arad	635	
704		i „	850	
1258	904	i Küküllőszög	1248	735
818		i Sővárad		150
	355	i „	859	
157	943	i Kis Kapus	1141	656
358	1257	i Nagy-Szeben	731	445
1120	731	i „	1257	915
213	947	i Kis-Kapus	1109	650
340	1053	i Segesvár	948	549
613	133	i Székelyudvarhely	705	305
347	1100	i Segesvár	922	542
750	209	i Brassó	532	245
106	652	i Kézdi-Vásárhely	Tv. 1016	
306		i Gyimes	szsz. 445	
	219	i Brassó	728	218
	331	i Predeal	612	112
	910	i Bukarest		805

KÉRJEN

csak

Seller és Kary-féle

EREDN

legjobb tisztítószer minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcal, oscar, chevreux és lakcipőhöz. Bécs, XII/1.

**A MIKOR A KERESKE-
DŐ pihen,** helyette a reklám dolgozik.

CARNEGIE.

**A „SZÉKELY-
UDVARHELY”** hirdetése a leg-eredményesebb.

**FIAM VÁSÁ-
ROLJ** oly ke-
reskedőknél, kik
hirdetnek, mert
ezek intelligen-
sek és jól fogsz
járni.

FRANKLIN.

**A MEGGAZ-
DAGODÁS.**
HOZ vezető ut, a
nyomda-festéken
keresztül vezet.

Sok millió előkelő urhölgy
használja a világhírű

FÖLDES-féle

**MARGIT-
CRÉM**

kitűnő hatású arckenőcsőt, mely
zsirtalan, ártalmatlan s rögtön
szépit.

A Földes-féle Margit-crém gyorsan és biz-
tosan ható ártalmatlan szer szeplők, máj-
foltok, bőrtakák, pattanások, kiütések és
mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelő-
kelőbb hölgyei használják és elragadtá-
tással beszélnek annak páratlan és cso-
dás hatásáról. Egy tégely elhasználása után
erről mindenki meg fog győződni, de óva-
kodni kell a hamisítványoktól

Ára: Kis tégely 1 K, nagy tégely 2 K.
Margit-szappan 70 f, Margit-puder 1-20 K,
Margit-aróviz 1 K, Margit-fogpép 1 K.

Készíti:

FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész, Aradon.

6 koronás rendelések bérmentve küldetnek
Kapható: Koncz Armin és Solymossy Já-
nos gyógyszerárán.

EGYSZERI átsimítás

SCHICHT-szappannal

(«szarvas» vagy «kulcs» szappan) pótol
KÉTSZERI átsimítást közönséges

szappannal.

Schicht-szappan a legjobb és használatban
a legolcsóbb! 180

Aki gyorsan és elő-
nyösen házat-
birtokot, üzletet, árut
venni vagy eladni akar,
Aki bármiféle ál-
lást vagy fog-
lalkozást keres, o o o
Aki lakást, üzletet,
birtokot stb.
bérbe venni vagy adni
kiván, o o o o o o o
biztosan és leg-
gyorsabban eléri cél-
ját, ha igénybe veszi

„SZÉKELY-UDVARHELY”
apró hirdetés rovatát.

Védjegy:

„Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pótléka**

egy régióknak bizonyult háziszere, mely
már több mint 36 év óta legjobb fájdalom-
csillapító szernek bizonyult **köszvény-nél,
csúznál és meghűléseknél** bedörzsölés-
képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és
csak olyan üveget fogadjunk el, amely a
„Horgony” védjeggyel és a Richter cég-
jegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva.
Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és
2 korona és úgyszólván minden gyógy-
szertárban kapható. — Főraktár: **Török
József** gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerháza
az „Arany oroszlánhoz”, Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Gőzmalom.**Homoródszentpáli gazdaságomban**

berendezett francia kövekkel felszerelt gőzmalomban
1906. február 22-től kezdődőleg rendszeresen
minden hétfőn és csütörtökön szükség esetében minden nap
örölni lehet.

Legfőbb elvem a gyors, kitűnő őrlés és a divat-
ból annyira kiment szolid vámolás újbóli meghono-
sítása

Homoródszentpál 1906. febr. 15.

Dr Gyarmathy Dezső.

**KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS
KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET**

Versenyt kizáró olcsó árban el-
fogad és szakszerű, izléses ki-
vitelben készít el mindennemű

**nyomtatványt
és könyvkötői munkát**

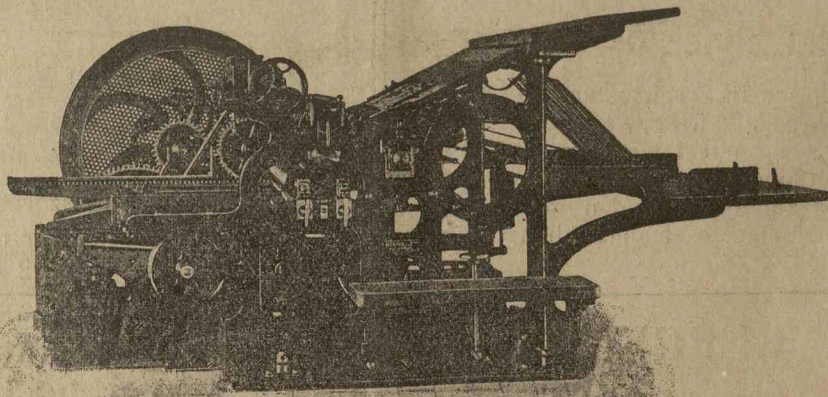
Költségvetés ingyen és bérmentve!

Egyleteknek és könyvtáraknak
különösen mérsékelt árszabás!
Egyházi, iskolai, szolgabírói, köz-
ségi, körjegyzői, ügyvédi, végre-
hajtói nyomtatványok áruháza

**A Székelyföld legnagyobb
és legolcsóbb nyomtatvány-raktára.**

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

**KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS
PAPIRKERESKEDÉS**

Folyóiratok, hírlapok, irodalmi
művek eredeti áron, költségfel-
számítás nélkül megrendelhetők.

**Zeneművek
papir-, író- és rajzserek**

nagy választékban és olcsó árban!

Teljes könyvtár- és irodaberen-
dezések mérsékelt árk mellett.
Szakszerű, kifogástalan kivitel!

SZÉKELY-UDVARHELY

legelterjedtebb függetlenségi lap
szerkesztősége és kiadóhivatala.